

به نام پروردگار مهربان

راهنمای گام به گام دروس

© Dars Pack

درس پیک

پایه ی پنجم

مهروماه

فارسی

درست و نادرست
درک مطلب
خوانش و فهم
درک و دریافت
و...

درس پنجم چنار و کدوئین

ایستگاه آموزش

ناصر خسرو

از شاعران بزرگ فارسی زبان، فیلسوف، حکیم و جهانگرد ایرانی بود.
 قرن: پنجم هجری
 آثار: سفرنامه و ...

● «بُن» به معنی ریشه است؛ با افزودن آن به واژه‌های دیگر، می‌توان کلمه‌های جدید ساخت.
 مثال: گل + بن ← گلبن (ریشه و بوته‌ی گل) بید + بن ← بیدبن (ریشه‌ی درخت بید)

● معنی واژه‌ها و اصطلاحات

کدوبن: بوته‌ی کدو، گیاه کدو

کهن: قدیم، گذشته

مهرگان: اوایل پاییز، ماه مهر

● معنی بیت‌ها، شرح آرایه‌ها و نکات

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله‌ای؟» گفت: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»

معنی: بوته‌ی کدو از درخت چنار پرسید: «چند سالت است؟» درخت چنار گفت: «بیشتر از دویست سال».

خندید از کدو، که «من از تو، به بیست روز برتر شدم، بگو تو که این گاهلی ز چیست؟»

معنی: بوته‌ی کدو به او خندید و گفت: «من در مدت بیست روز از تو بلندتر شدم، بگو که دلیل این تنبلی و سستی تو چیست؟»

او را چنار گفت: که «امروز، ای کدو با تو مرا هنوز، نه هنگام داوری است

معنی: چنار به او گفت: «ای کدو، امروز هنوز زمان قضاوت و داوری بین من و تو نیست.

فردا که بر من و تو، وز باد مهرگان آنگه شود پدید، که نامرد و مرد کیست».

معنی: در آینده که باد سرد پاییزی می‌وزد، آن زمان معلوم می‌شود که چه کسی توانمند و قوی و چه کسی سست و ضعیف است».

آرایه‌ها و نکات: تضاد (مرد، نامرد)

صفحه‌ی ۴۰

درست و نادرست

۱ کدوئین، در کنار چنار روئید. پاسخ درست

۲ بوته‌ی کدو پس از بیست روز محصول می‌دهد. پاسخ درست

۳ باد مهرگان، کدو و چنار را از بین می‌برد. پاسخ نادرست

۸ روباه پس از اخراج از هواپیما، کجا افتاد و چه کرد؟ **پاسخ** روی سقف مرغدانی افتاد و مرغ‌های زیادی را خورد.

۹ کدام جمله‌های داستان به نظر شما خنده‌دار بود؟

پاسخ اگر پرواز بلد نیستی، مثل بچه‌ی آدم بنشین! / کبوتر با کبوتر، باز با باز، کند هم جنس با هم جنس شوخی!

سرای امید

بخوان و حفظ کن

ایستگاه آموزش

هوشنگ ابتهاج (سایه)

از شاعران توانای زبان فارسی که تخلص (نام هنری) او سایه است.

قرن: معاصر

اثر: دیوان سایه

● معنی واژه‌ها و اصطلاحات

بهروزی: نیک بختی، خرمی، خوش بختی

جاویدان: همیشگی، ابدی

خجسته: فرخنده، مبارک

سرا: خانه، کاشانه، بنا

مرساد: نرسد، امیدوارم نرسد، فعلی است که برای دعا

و نفرین به کار می‌رود.

● معنی بیت‌ها

ایران، ای سرای امید _____ بر بامت سپیده دمید

معنی: ایران، ای خانه و کاشانه‌ی امید، بر بلندای تو سپیده‌ی صبح دمید و خورشید طلوع کرد.

بنگر کزین ره پر خون _____ خورشیدی خجسته رسید

معنی: نگاه کن که از این راه دشوار و سخت، خورشید فرخنده رسید.

اگر چه دل‌ها پر خون است _____ شکوه شادی، افزون است

معنی: اگرچه دل‌ها پر از رنج و غم است، عظمت شادی و نشاط رو به فزونی و افزایش است.

سپیده‌ی ما گلگون است _____ که دست دشمن، در خون است

معنی: سپیده‌ی صبح ما به رنگ گل سرخ است؛ زیرا دست دشمن به خون شهدای ما آغشته شده است.

ای ایران، غمّت مَرَساد _____ جاویدان، شکوه تو باد

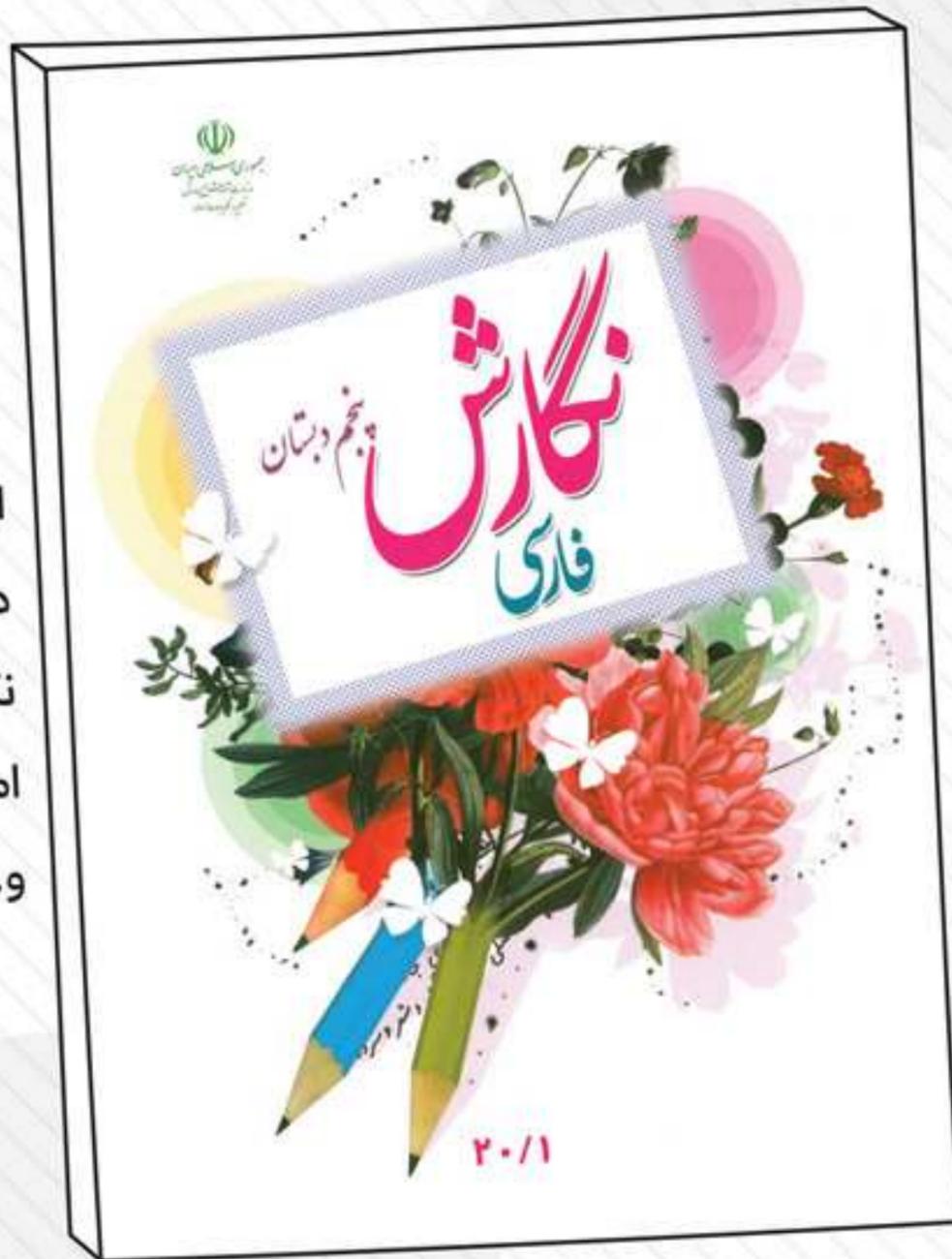
معنی: ای ایران، امیدوارم (هرگز) به تو غم و اندوه نرسد. شکوه و جلال تو، همیشگی و ابدی باشد.

راه ما راهِ حق، راهِ بهروزی است _____ اتحاد، اتحاد، رمز پیروزی است

معنی: راهی که ما در پیش گرفته‌ایم، راه خوش بختی و رمز موفق شدن، اتحاد و همبستگی است.

نگارش

املا و واژه‌آموزی
درک متن
نگارش
املا و دانش زبانی
و...

جدول را مانند نمونه کامل کنید.

فضیلت	اسباب	غفلت	محافظت	خصلت
فضیل	اسبأ	غفلأ	محافظأ	خصأ
فضیہ	اسب	غفل	محاف	خص
فض	اسد	غ	محا	خ
ف	ا		مح	
			م	

الف) با توجه به متن درس، جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

ای فرزندان بکوشید به کسب هنر و فضیلت، که انسان ثروتمند و باهنر، اگرچه گمنام باشد و دشمن بسیار داشته باشد، به سبب عقل و هنر خویش، در میان مردم، شناخته می‌شود، چنان که فروغ آتش را هرچه تلاش کنند کم شود؛ باز هم شعله‌ور می‌گردد.

ب) از میان واژه‌هایی که نوشتید، سه تا را به دلخواه انتخاب کنید و در یک جمله به کار ببرید.

واژه‌ها: عقل، فروغ، خویش

جمله: عقل و خرد، فروغ و پرتوی درخشان در خویش دارد که راه را به انسان نشان می‌دهد.

الف) از بین واژه‌های داخل گلبه‌گ، گوش‌دادنی‌ها و شنیدنی‌ها را جدا کنید و در مرکز گل بنویسید.

بیت‌هایی را که واژه‌های زیر در آنها به‌کار رفته است، از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

مهرگان، کاهلی، زیادت	
فردا که بر من و تو، وژد بادِ مهرگان	آنگه شود پدید، که نامرد و مرد کیست
خندید ازو کدو، که «من از تو، به بیست روز	برتر شدم، بگو تو که این کاهلی چیست؟»
پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله‌ای؟»	گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»

در جدول زیر، شش کلمه از فصلی که خواندید، پنهان شده است. آنها را رنگ کنید و زیر جدول بنویسید.

چ	و	غ	خ	م	ج	ظ	ل
ب	ر	م	ش	ج	ا	ع	ت
ط	ن	ی	د	ل	ی	ش	ا
ا	ی	م	ع	ج	ز	ه	
ق	ذ	ن	د	ت	و	خ	ا
ت	ر	ی	ی	ن	د	ض	س
ش	د	ا	ع	ت	ی	ه	ا

طاقت، نگذرد، غمگین، معجزه، دلگشا، شجاعت

مانند نمونه، کامل کنید.

- خارُبُن یعنی ریشه یا بوته‌ی خار
- نارُبُن یعنی ریشه‌ی درخت انار
- خیارُبُن یعنی ریشه‌ی بوته‌ی خیار

متن زیر را بخوانید و با توجه به واژه‌های مشخص شده، به سؤالات پاسخ دهید.

پرنده‌ای کوچک در صحرایی زندگی می‌کرد و چند روز بود که هیچ غذایی به دست نیاورده بود. یک روز برای یافتن غذا به کنار جویباری رفت و چون صیادی در کین نشست. ناگهان یک ماهی از مقابل او گذشت. پرنده فوراً بر جست و او را گرفت. ماهی زبان به التماس گشود و گفت: «ای پرنده‌ی مهربان! با خوردن ماهی کوچکی مثل من سیر نخواهی شد، دلی اگر حرف‌های مرا با دقت گوش کنی و مرا آزاد نمایی، به تو قول می‌دهم که هر روز دو ماهی بسیار بزرگ را با خود همراه کنم و از همین محل عبور ده‌م تا آنها را بگیری و با خیال راحت میل کنی و اگر به قول من اطمینان نداری، مرا به هر چه

ریاضی

ریاضی پنجم دبستان

۲۱

فعالیت
کار در کلاس
تمرین
و...

فصل ۱

عددنویسی و الگوها

ایستگاه آموزش

● عددنویسی و محاسبات عددی: مهم‌ترین کار در عددنویسی و محاسبات عددی، درست خواندن عدد و تشخیص مرتبه‌ی هر رقم است. برای این کار می‌توانیم از دو روش استفاده کنیم

۱ جدول ارزش مکانی

۲ جدا کردن سه رقم، سه رقم عددها از سمت راست

مثال عدد ۹۰۵۶۷۸۹۸ را در جدول ارزش مکانی می‌نویسیم:

میلیون			هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان
	۹	۰	۵	۶	۷	۸	۹	۸
نود			پانصد و شصت و هفت			هشتصد و نود و هشت		

این عدد به صورت نود میلیون و پانصد و شصت و هفت هزار و هشتصد و نود و هشت خوانده می‌شود؛ یعنی کافی است عدد هر طبقه را در کنار اسم آن طبقه قرار دهیم.

● به کمک جدول ارزش مکانی می‌توانیم مرتبه‌ی هر رقم این عدد را مشخص کنیم؛ برای مثال رقم صفر در این عدد در مرتبه‌ی یکان میلیون قرار دارد.

🔍 هر رقمی که به یکان نزدیک‌تر باشد، ارزش مکانی کمتری دارد.

◀ با ضرب یک عدد در ۱۰، ۱۰۰، ۱۰۰۰ و... ارزش مکانی رقم‌های آن عدد بیشتر می‌شود.

◀ با تقسیم یک عدد بر ۱۰، ۱۰۰، ۱۰۰۰ و... ارزش مکانی رقم‌های آن عدد کمتر می‌شود.

مثال مرتبه‌ی رقم ۶ در عدد ۶۴۰۳۱، دهگان هزار است. اگر این عدد را در ۱۰۰ ضرب کنیم، مرتبه‌ی رقم ۶ به یکان میلیون تغییر می‌کند؛ یعنی ۲ مرتبه افزایش می‌یابد:

$$64031 \times 100 = 6,403,100$$

↓
یکان میلیون

مقایسه‌ی عددها

۱ تعداد رقم‌های هر عدد را مشخص می‌کنیم.

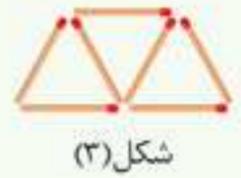
۲ عددی که تعداد رقم‌های بیشتری دارد بزرگ‌تر است.

۳ اگر تعداد رقم‌های عددها با هم برابر بود، دو رقمی که بیشترین ارزش مکانی را دارند، با هم مقایسه می‌کنیم.

اگر این عددها با هم برابر بودند، به ترتیب عددهای با ارزش مکانی کوچک‌تر را با هم مقایسه می‌کنیم.

لـ الگوهای هندسی: الگوهایی که از مجموعه‌ای از شکل‌ها درست شده‌اند. در این الگوها سعی می‌کنیم بین شماره‌ی شکل و اجزایی که مورد سؤال است رابطه‌ای پیدا کنیم. برای این کار می‌توان از یک جدول کمک گرفت. به این صورت که در یک خانه از جدول شماره‌ی شکل و در خانه‌ی دیگر تعداد اجزایی که مورد سؤال است نوشته می‌شود؛ سپس سعی می‌کنیم که بین آنها رابطه‌ای پیدا کنیم.

مثال با توجه به الگوی زیر در شکل دهم چند چوب‌کبریت وجود دارد؟

پاسخ

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	...	۱۰
تعداد چوب‌کبریت‌ها	۳	۵	۷	...	۲۱
رابطه‌ی بین شماره‌ی شکل و تعداد چوب‌کبریت‌ها	$(۲ \times ۱) + ۱$	$(۲ \times ۲) + ۱$	$(۲ \times ۳) + ۱$...	$(۲ \times ۱۰) + ۱$

رابطه‌ی بین چوب‌کبریت‌ها و شماره‌ی شکل به صورت زیر است:

$$۱ + (\text{شماره‌ی شکل} \times ۲) = \text{تعداد چوب‌کبریت‌ها}$$

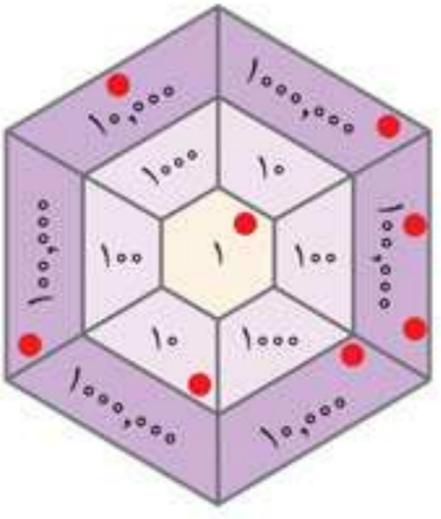
صفحه‌ی ۲

فعالیت

۱- یک بازی دونفره انجام دهید.

هر کدام ۸ مهره‌ی کوچک بردارید. مهره‌های خود را روی صفحه‌ی روبه‌رو بیندازید. با توجه به محل قرار گرفتن مهره‌ها، ابتدا جدول ارزش مکانی را کامل کنید. سپس، عدد به دست آمده را بنویسید. هر دانش‌آموزی که عدد بزرگ‌تری بیاورد، برنده است. اگر مهره‌ی شما خارج از صفحه افتاد، کوچک‌ترین عدد روی صفحه‌ی بازی (یعنی عدد یک) را در نظر بگیرید. اگر مهره روی خط قرار گرفت، بزرگ‌ترین عدد نزدیک به آن را در نظر بگیرید.

برای نمونه، در صفحه‌ی بازی ۸ مهره به صورت روبه‌رو قرار گرفته‌اند. بنابراین، عدد حاصل را به صورت زیر به دست آورده‌ایم.

هزار		میلیون			
ی	ص	د	ی	ص	د
۱	۳	۲	۰	۰	۱

یعنی عدد ۱,۳۲۰,۰۱۱ به دست آمده است.

۲- پول‌هایی که در زیر می‌بینید، پول‌های فاطمه است. حساب کنید او چند ریال دارد. روش حساب کردن خود را توضیح دهید.

۴- عبارت روبه‌رو را به کمک چند مثال عددی توضیح دهید.

$$\frac{\square}{\bigcirc} \times \triangle = \frac{\square \times \triangle}{\bigcirc}$$

$$\frac{2}{3} \times 6 = \frac{2 \times 6}{3} = \frac{12}{3} = 4$$

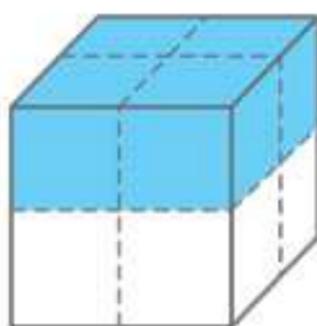
$$\frac{4}{5} \times 7 = \frac{4 \times 7}{5} = \frac{28}{5} = 5 \frac{3}{5}$$

پاسخ

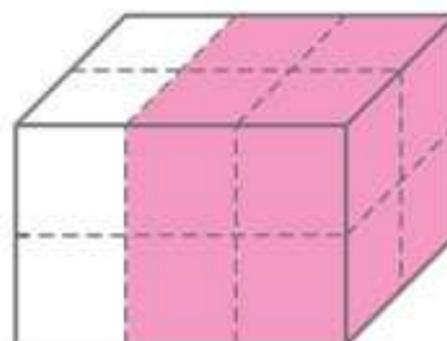
$$\frac{3}{4} \times 6 = \frac{3 \times 6}{4} = \frac{18}{4} = 4 \frac{2}{4} = 4 \frac{1}{2}$$

اگر یک کسر در یک عدد ضرب شود، فقط صورت کسر در آن عدد ضرب می‌شود.

۵- هر کدام از شکل‌های زیر را طوری رنگ کنید که ضرب داده‌شده را نمایش دهد. سپس، حاصل را نیز به دست آورید.

$$\frac{1}{2} \times 8 = \frac{8}{2} = 4$$

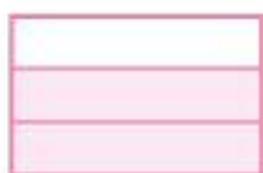
$$\frac{2}{3} \times 12 = \frac{24}{3} = 8$$

صفحه‌ی ۲۴

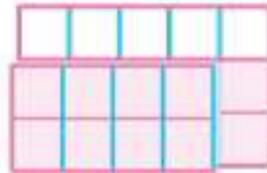
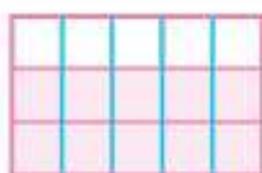
فعالیت

$\frac{2}{3}$ گرده‌افشانی گیاهان را حشرات انجام می‌دهند. $\frac{4}{5}$ گرده‌افشانی که حشرات انجام می‌دهند، توسط زنبورها صورت می‌گیرد. چه کسری از گرده‌افشانی را زنبورها انجام می‌دهند؟

شکل‌های زیر راه‌حل مسئله را نشان می‌دهند. راه‌حل را توضیح دهید.

$$\frac{2}{3}$$

$$\frac{4}{5} \times \frac{2}{3} = \frac{8}{15}$$

ابتدا یک شکل را به عنوان واحد در نظر می‌گیریم؛ سپس به اندازه‌ی کسر دوم (در اینجا $\frac{2}{3}$) از آن رنگ می‌کنیم. در

مرحله‌ی بعد، شکل را به اندازه‌ی مخرج کسر اول (در اینجا ۵) تقسیم می‌کنیم و به اندازه‌ی کسر اول (در اینجا $\frac{4}{5}$) از قسمت رنگ‌شده‌ی آن جدا می‌کنیم. قسمت جداشده، حاصل ضرب دو کسر را نشان می‌دهد.

با توجه به فعالیت بالا، حاصل ضرب دو کسر چگونه به دست می‌آید؟ توضیح دهید.

پاسخ برای به دست آوردن حاصل ضرب دو کسر کافی است صورت کسرها را در هم و مخرج آنها را نیز در هم

ضرب کنیم.

$$\frac{4}{5} \times \frac{2}{3} = \frac{4 \times 2}{5 \times 3} = \frac{8}{15}$$

فصل ۳

نسبت، تناسب و درصد

ایستگاه آموزش

- نسبت: رابطه‌ی بین دو عدد است که نشان می‌دهد یکی از این عددها چند برابر دیگری است. این عددها می‌توانند از جنس اندازه، مقدار، تعداد یا هر چیز دیگری باشند.
 - هرگاه نسبت دو مقدار را از ما بخواهند، ابتدا یک خط کسری می‌کشیم، سپس مقدار اول را در صورت (بالای خط کسری) و مقدار دوم را در مخرج آن (پایین خط کسری) می‌نویسیم.
- مثال** اگر در ظرفی ۸ پرتقال و ۶ لیمو وجود داشته باشد، نسبت تعداد پرتقال‌ها به لیموها $\frac{۸}{۶}$ یا ۸ به ۶ است.
- توجه** نسبت را نباید مانند کسر خواند؛ یعنی نسبت $\frac{۱}{۳}$ را باید ۱ به ۳ بخوانیم، نه یک سوم.
- نکته** در مقایسه‌ی نسبت‌ها مانند مقایسه‌ی کسرها عمل می‌کنیم.

روش‌های بررسی مساوی بودن دو نسبت

- ۱) نسبت‌ها را تا جایی که ممکن است ساده می‌کنیم. اگر ساده‌شده‌ی آنها با هم برابر بود، آن دو نسبت با هم برابرند.
 - ۲) به کمک رسم شکل
- نکته** برای رسم شکل مربوط به یک نسبت، آن نسبت را مانند یک کسر در نظر می‌گیریم و شکل مربوط به آن را رسم می‌کنیم.
- اگر دو نسبت با هم برابر باشند، مقدارهای آنها حتماً با هم برابر نیست؛ ممکن است مقدارها با هم متفاوت باشند، ولی نسبت‌ها یکی باشند.
- مثال** نسبت تعداد سیب‌ها به تعداد پرتقال‌ها در ظرف‌های زیر با هم برابر است:

$$\frac{\text{تعداد سیب}}{\text{تعداد پرتقال}} = \frac{۲}{۴} = \frac{۱}{۲}$$

$$\frac{\text{تعداد سیب}}{\text{تعداد پرتقال}} = \frac{۳}{۶} = \frac{۱}{۲}$$

اما همان‌طور که می‌بینید، مقدار آنها با هم برابر نیست.

- اگر صورت و مخرج یک نسبت را در یک عدد غیر صفر ضرب کنیم، نسبتی مساوی با همان نسبت به دست می‌آید.
- اگر صورت و مخرج یک نسبت را بر یک عدد غیر صفر تقسیم کنیم، نسبتی مساوی با همان نسبت به دست می‌آید.

مثال

$$\frac{۷}{۹} = \frac{۱۴}{۱۸}$$

$\xrightarrow{\times 2}$
 $\xleftarrow{\times 2}$

$$\frac{۶}{۱۸} = \frac{۱}{۳}$$

$\xrightarrow{\div 6}$
 $\xleftarrow{\div 6}$

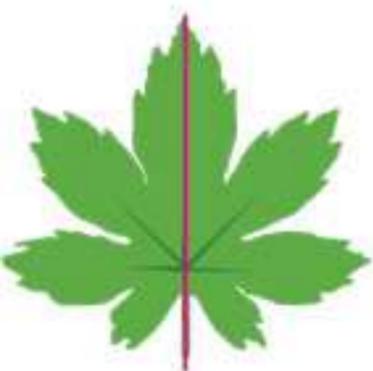
• در جدول زیر برخی ویژگی‌های چهارضلعی‌ها آورده شده است:

شکل	ویژگی	لوزی	مربع	مستطیل	متوازی‌الاضلاع	ذوزنقه‌ی قائم‌الزاویه	ذوزنقه‌ی متساوی‌الساقین
ضلع‌های روبه‌رو با هم موازی‌اند.	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
ضلع‌های روبه‌رو با هم مساوی‌اند.	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
قطرها یکدیگر را نصف می‌کنند.	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
قطرها نیمساز زاویه‌ها هستند.	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗
قطرها، خط‌تقارن هستند.	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗
تعداد خط‌تقارن	۲	۴	۲	۰	۰	۰	۱
مرکز تقارن دارد.	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗

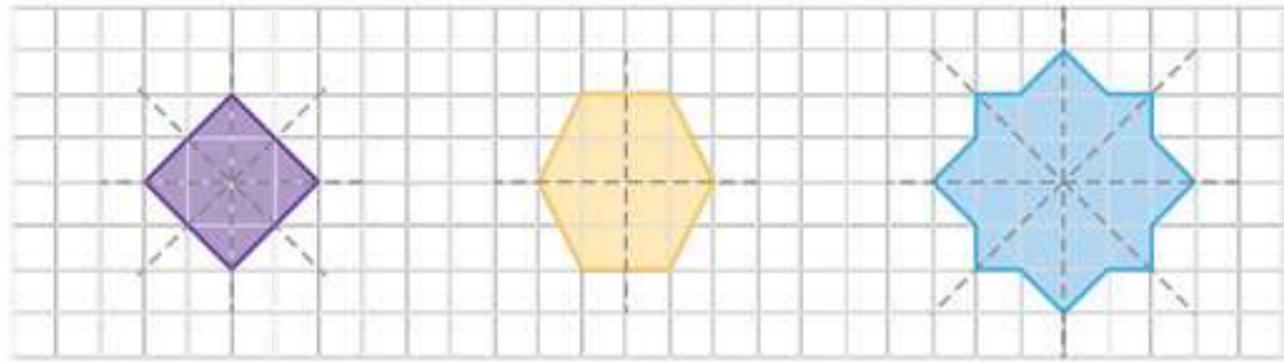
پرسش متن ؟

برگ‌ها فعالیت‌های زیادی دارند؛ مثلاً اکسیژن تولید می‌کنند. همچنین آب به صورت بخار از سطح برگ‌ها دفع می‌شود. در شکل روبه‌رو تصویر یک برگ را می‌بینید. به سمت چپ و سمت راست این برگ نگاه کنید. با تا کردن برگ از روی خط قرمز رنگ، قسمت چپ و قسمت راست برگ روی هم قرار می‌گیرند. به این خط، خط تقارن می‌گویند. دو طرف این خط قرینه‌ی یکدیگرند. به اطراف خود نگاه کنید؛ کدام شکل‌ها این ویژگی را دارند؟

پاسخ گل آفتابگردان، پروانه، سیب، سنجاقک

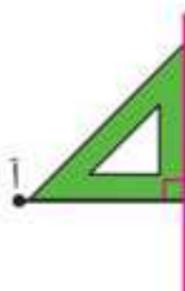
در شکل‌های زیر، همه‌ی خط‌های تقارن را رسم کنید.

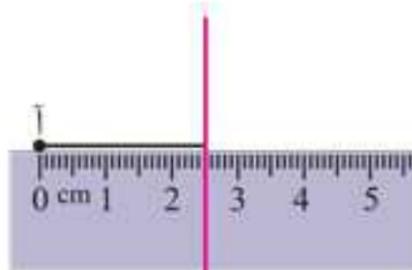
صفحه‌ی ۷۰

فعالیت

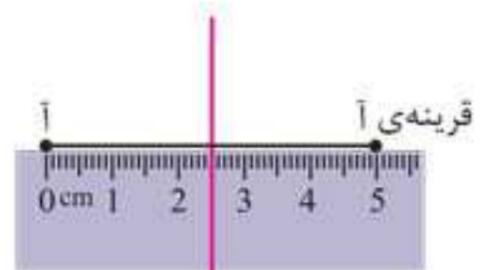
۱- آموزگار برای پیدا کردن قرینه‌ی نقطه‌ی «آ» نسبت به خط تقارن داده‌شده، مانند شکل‌های زیر عمل کرد. توضیح دهید که او قرینه‌ی نقطه‌ی «آ» را چگونه پیدا کرده است.

مرحله‌ی اول

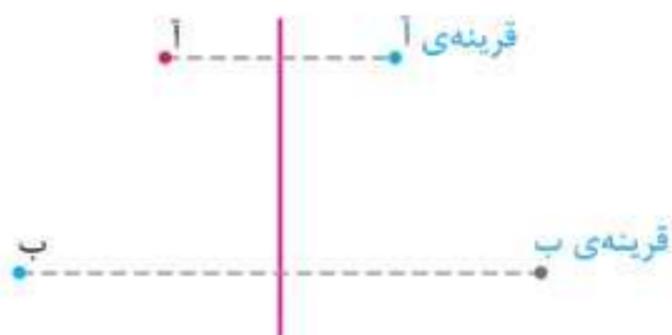
مرحله‌ی دوم

مرحله‌ی سوم

پاسخ آموزگار ابتدا به کمک گونیا از نقطه‌ی «آ» بر خط تقارن عمودی رسم کرده، سپس به کمک خط‌کش طول این پاره‌خط عمود را به دست آورده است. در مرحله‌ی بعد، از خط تقارن به اندازه‌ی پاره‌خط عمود، یک پاره‌خط در طرف دیگر خط تقارن رسم کرده و قرینه‌ی نقطه‌ی «آ» را به دست آورده است.

۲- شما هم به روش آموزگار، قرینه‌ی هر یک از نقطه‌های «آ» و «ب» را نسبت به خط تقارن داده‌شده پیدا کنید. توضیح دهید که چگونه این کار را انجام می‌دهید.

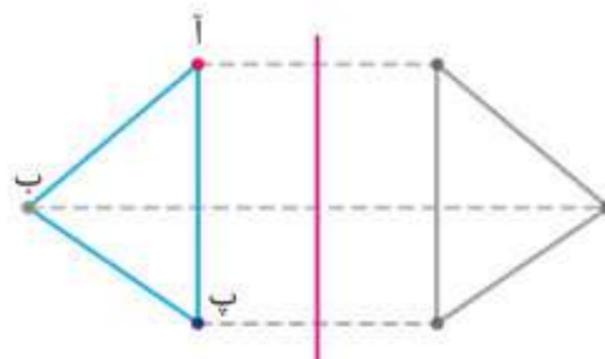

پاسخ برای رسم قرینه‌ی نقطه‌ی «آ» ابتدا از این نقطه بر خط تقارن عمود رسم کرده و طول این خط عمود را اندازه می‌گیریم؛ سپس از نقطه‌ی تقارن به اندازه‌ی خط عمود، در طرف دیگر خط تقارن یک پاره‌خط رسم می‌کنیم و قرینه‌ی نقطه‌ی «آ» را به دست می‌آوریم. برای رسم قرینه‌ی نقطه‌ی «ب» نیز به همین روش عمل می‌کنیم.

۳- ابتدا سه نقطه‌ی «آ»، «ب» و «پ» را به هم وصل کنید. چه شکلی به دست می‌آید؟ **پاسخ** مثلث

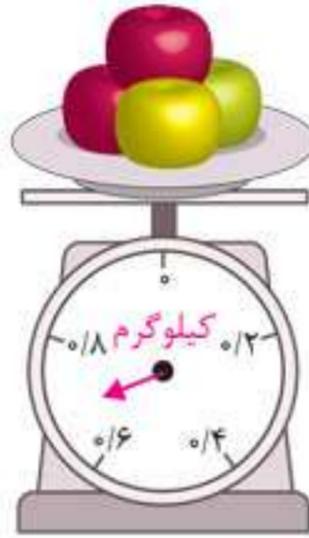
اکنون قرینه‌ی این سه نقطه را پیدا کنید و به هم وصل کنید. چه شکلی به دست می‌آید؟ **پاسخ** مثلث

دو شکلی که در دو طرف خط تقارن به دست می‌آیند، چه رابطه‌ای با هم دارند؟ **پاسخ** قرینه‌ی یکدیگرند.

۶- میوه‌های روی ترازو تقریباً چند کیلوگرم است؟

پاسخ تقریباً $0/7$ کیلوگرم

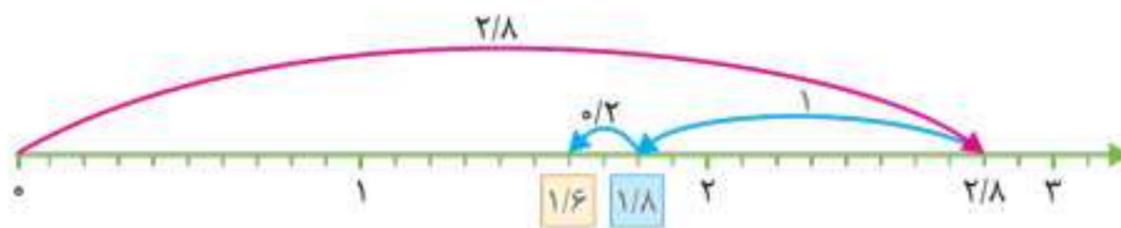

صفحه‌ی ۹۶

فعالیت

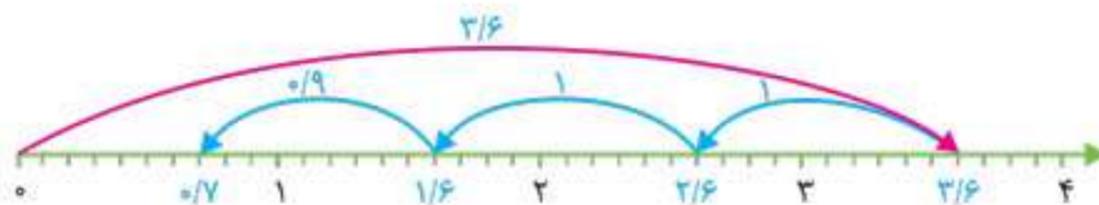
۱- فاصله‌ی خانه‌ی احمد تا مدرسه $2/8$ کیلومتر است. او هر روز این مسافت را پیاده می‌رود. اگر احمد از مدرسه حرکت کرده و $1/2$ کیلومتر را پیموده باشد، چند کیلومتر دیگر باید برود تا به خانه برسد؟

$$\text{کیلومتر } 2/8 - 1/2 = 1/6$$

۲- تفریق زیر را روی محور نشان دهید. حدس می‌زنید پاسخ تقریباً چند است؟ حدس می‌زنیم پاسخ تقریباً ۱ باشد.

$$3/6 - 2/9 = 0/7$$

۳- آقای احمدی اگر با خودرو شخصی‌اش به محل کار خود رفت و آمد کند، روزی $3/65$ لیتر بنزین مصرف می‌کند ولی اگر این مسیر را با تاکسی برود، مقدار مصرف او $1/42$ لیتر می‌شود. اگر آقای احمدی هر روز با تاکسی به محل کارش رفت و آمد کند، روزی چند لیتر بنزین صرفه جویی می‌شود؟

یکان	دهم	صدم
۳	۶	۵
- ۱		
۲	۶	۵

مرحله‌ی ۱

یکان	دهم	صدم
۲	۶	۵
-	۴	
۲	۲	۵

مرحله‌ی ۲

یکان	دهم	صدم
۲	۲	۵
-	۰	۲
۲	۲	۳

مرحله‌ی ۳

بنابراین روزی $2/23$ لیتر بنزین صرفه جویی می‌شود.

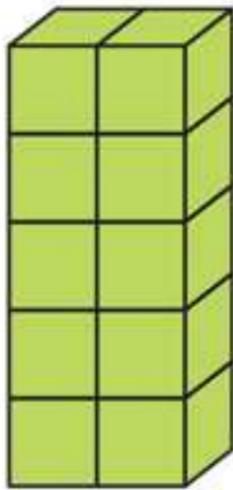
۴- می‌خواهیم اختلاف دو عدد $0/847$ و $0/382$ را به دست آوریم.

$$\begin{array}{r} 7\ 14 \\ \times 47 \\ - 382 \\ \hline 465 \end{array}$$

می‌دانیم $0/847$ یعنی ۸۴۷ تا یک هزارم و $0/382$ یعنی ۳۸۲ تا یک هزارم.

پاسخ، ۴۶۵ تا هزارم یعنی $0/465$ است.

شما هم ۱۰ مکعب بردارید و آنها را روی هم بچینید. **پاسخ**

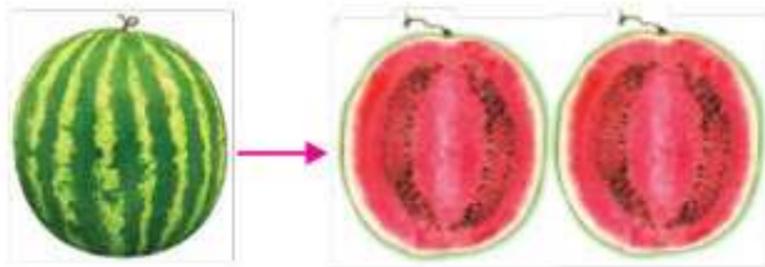

آیا شکلی که شما ساخته‌اید با این شکل فرق دارد؟ **پاسخ** بله

حجم آن چطور؟ **پاسخ** خیر

۳- به تصویرهای زیر دقت کنید. آیا حجم این اجسام، قبل و بعد از تغییر شکل فرق کرده است؟

پاسخ خیر

۴- آیا حجم شکل‌های زیر با هم فرق می‌کند؟ **پاسخ** خیر

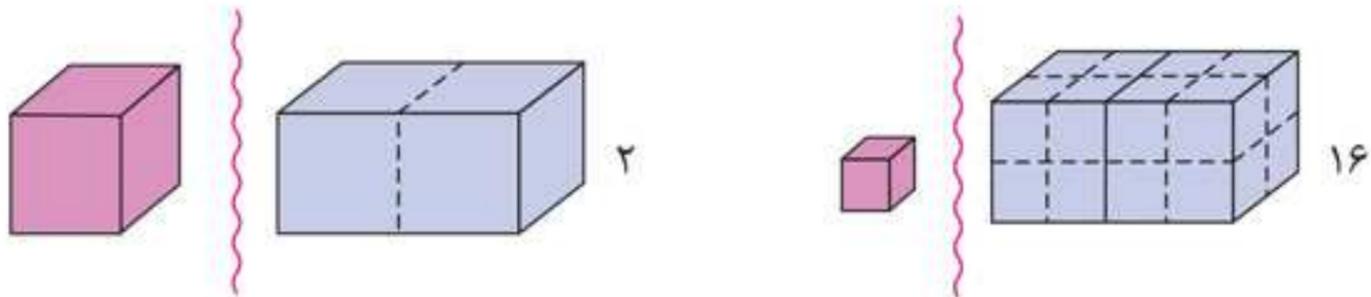

صفحه ۱۱۴

فعالیت

۱- حجم یک مکعب مستطیل را با دو نوع مکعب متفاوت اندازه‌گیری کرده‌ایم.

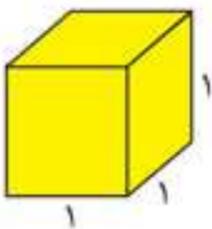
الف) حجم شکل را براساس واحد آن بنویسید.

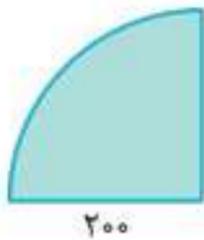
ب) چرا برای یک حجم، دو جواب مختلف به دست آمد؟ **پاسخ** چون واحدهای اندازه‌گیری آنها با هم تفاوت دارد.

برای اینکه اندازه‌های متفاوتی به دست نیاید، از مکعبی واحد به ضلع ۱ سانتی‌متر استفاده می‌کنیم.

حجم این مکعب، ۱ سانتی‌متر مکعب است.

۲- محیط شکل روبه‌رو را پیدا کنید.

پاسخ این شکل $\frac{1}{4}$ یک دایره است؛ بنابراین: شعاع + شعاع + $\frac{1}{4}$ محیط دایره = محیط شکل
 قطر دایره = $2 \times 200 = 400$

$$\text{محیط شکل} = \left(\frac{1}{4} \times \frac{100}{100} \times 3/14\right) + 200 + 200 = (100 \times 3/14) + 400 = 314 + 400 = 714$$

۳- هر جمله را با یکی از کلمه‌های **همیشه**، **هیچ وقت** یا **گاهی** کامل کنید.

الف) قطرهای لوزی با هم برابرند. **پاسخ** گاهی

ب) دوتا از ضلع‌های دوزنقه با هم موازی‌اند. **پاسخ** همیشه

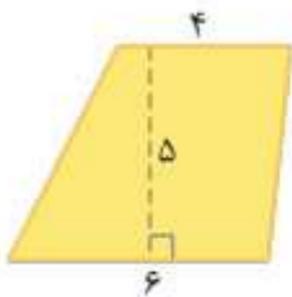
پ) قطرهای لوزی بر هم عمودند. **پاسخ** همیشه

ت) دوتا از ضلع‌های دوزنقه با هم مساوی‌اند. **پاسخ** گاهی

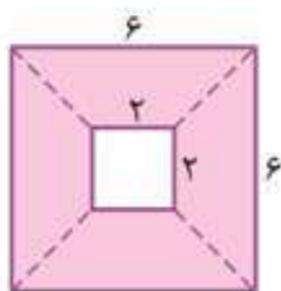
ث) می‌توانیم یک دوزنقه با سه زاویه‌ی راست (قائمه) رسم کنیم. **پاسخ** هیچ وقت

ج) دوزنقه دو زاویه‌ی راست (قائمه) دارد. **پاسخ** گاهی

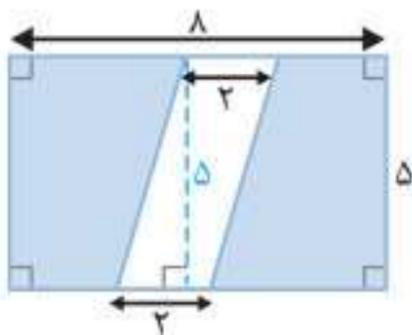
۴- مساحت قسمت رنگی در هر شکل را حساب کنید.

$$\begin{aligned} \text{مجموع دو قاعده} &= 6 + 4 = 10 \\ \text{مساحت قسمت رنگی} &= (5 \times 10) \div 2 = 50 \div 2 = 25 \end{aligned}$$

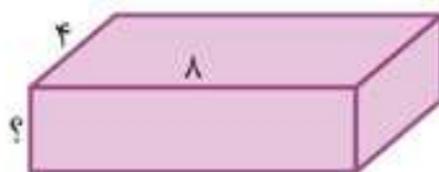
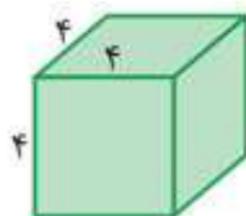

$$\begin{aligned} \text{مساحت مربع بزرگ} &= 6 \times 6 = 36 \\ \text{مساحت مربع کوچک جداشده} &= 2 \times 2 = 4 \\ \text{مساحت قسمت رنگی} &= 36 - 4 = 32 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{مساحت مستطیل بزرگ} &= 8 \times 5 = 40 \\ \text{مساحت متوازی‌الاضلاع جداشده} &= 5 \times 2 = 10 \\ \text{مساحت قسمت رنگی} &= 40 - 10 = 30 \end{aligned}$$

۵- اگر حجم دو شکل زیر برابر باشد، ارتفاع مکعب مستطیل سمت راست چقدر است؟

$$4 \times 4 \times 4 = 64$$

پاسخ حجم مکعب را محاسبه می‌کنیم:

بنابراین حجم مکعب مستطیل نیز 64 است؛ پس در فرمول حجم مکعب مستطیل به جای حجم، 64 و به جای ارتفاع، ؟ قرار می‌دهیم:

$$8 \times 4 \times ? = 64 \Rightarrow 32 \times ? = 64$$

به جای ؟ می‌تواند عدد 2 قرار گیرد. در نتیجه ارتفاع مکعب مستطیل 2 است.

علوم تجربی

کاوشگری
فکر کنید
جمع آوری اطلاعات
فعالیت
و...

• نتیجه‌ی کاوش گروه خود را مانند نمونه‌ی زیر بنویسید.

نتیجه‌ی کاوش: فرفره‌ای که بال پهن‌تری دارد، دیرتر به سطح زمین می‌رسد؛ بنابراین هرچه بال فرفره پهن‌تر باشد، زمان رسیدن آن به سطح زمین بیشتر می‌شود.

صفحه‌ی ۵

کاوشگری

۱- مشخص کنید:

- چه چیزی را باید تغییر داد؟ پاسخ طول بال‌های فرفره
 - چه چیزی را باید اندازه گرفت؟ پاسخ زمان رسیدن فرفره به زمین
 - چه چیزهایی را نباید تغییر داد؟ پاسخ پهنای بال فرفره، طول دم فرفره، جنس کاغذ و ارتفاعی که فرفره را رها می‌کنیم.
- ۲- دو فرفره بسازید که طول بال‌هایشان متفاوت باشد.
- ۳- فرفره‌ها را از ارتفاع ۲ متری رها کنید. مدت زمانی را که طول می‌کشد تا هر فرفره به سطح زمین برسد، اندازه بگیرید و در جدول زیر یادداشت کنید. (توجه: هر آزمایش را ۳ بار تکرار کنید.)

مدت زمانی که طول می‌کشد تا فرفره به سطح زمین برسد (به ثانیه)		شماره‌ی آزمایش
فرفره‌ی (۱) (با بال کوتاه‌تر)	فرفره‌ی (۲) (با بال بلندتر)	
۶	۹	(۱)
۷	۱۰	(۲)
۶	۱۰	(۳)

۴- نتیجه‌ی کاوش خود را بنویسید. پاسخ فرفره‌ای که بال بلندتری دارد، دیرتر به سطح زمین می‌رسد.

فکر کنید

صفحه‌ی ۶

اینها دانه‌های درخت افرا هستند. اگر آنها را از ارتفاع یکسانی رها کنیم، کدام یک زودتر به زمین می‌رسد؟ چرا؟ پاسخ دانه‌ی سمت راست، دانه‌ای که پهنای بال آن کمتر است، زودتر به زمین می‌رسد؛ زیرا مقاومت هوا در مقابل حرکت آن کمتر است.

ایستگاه سنجش

۱ جاهای خالی را با کلمه‌ها یا عبارت‌های مناسب پر کنید.

الف) هرچه طول بال فرفره بیشتر باشد، فرفره به زمین می‌رسد.

ب) مرحله‌ی بعد از فرضیه‌سازی، نام دارد.

پ) هرچه زمان را دقیق‌تر اندازه‌گیری کنیم، ما دقیق‌تر است.

۲ چه عواملی بر زمان فرود آمدن فرفره تأثیر دارند؟

۳ برای پاسخ به پرسش‌های خود باید چه کاری انجام دهیم؟

✓ پاسخ‌نامه

۱. الف) دیرتر / ب) آزمایش / پ) مشاهده‌ی ۲. پهنای بال، طول بال، جنس کاغذ و ارتفاعی که فرفره رها می‌شود.

۳. ابتدا باید پیش‌بینی کنیم، سپس برای بررسی پیش‌بینی خود کاوش کنیم.

پرسش متن ؟

صفحه ۹۷

به نظر شما، گیاهان هوا را از چه راهی می‌گیرند؟ **پاسخ** از طریق روزنه‌هایی که در زیر و روی برگ‌ها وجود دارد.

فکر کنید ؟

صفحه ۹۸

اگر بر رو و پشت برگ‌های گیاه شمعدانی مقداری وازلین بمالیم، آن برگ پژمرده می‌شود. چرا؟ **پاسخ** زیرا روزنه‌های آن بسته می‌شود و گیاه دیگر نمی‌تواند گازهای مورد نیاز خود را با محیط مبادله کند.

ایستگاه سنجش ▶

۱ کدام یک توسط برگ جذب نمی‌شود؟

(۱) آب (۲) اکسیژن (۳) کربن دی‌اکسید (۴) نور

۲ وظیفه‌ی اصلی ریشه، گرفتن و از خاک و انتقال آن به ساقه‌ی گیاه است.

۳ اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

(الف) آوند (ب) رگ برگ (پ) تارکشنده

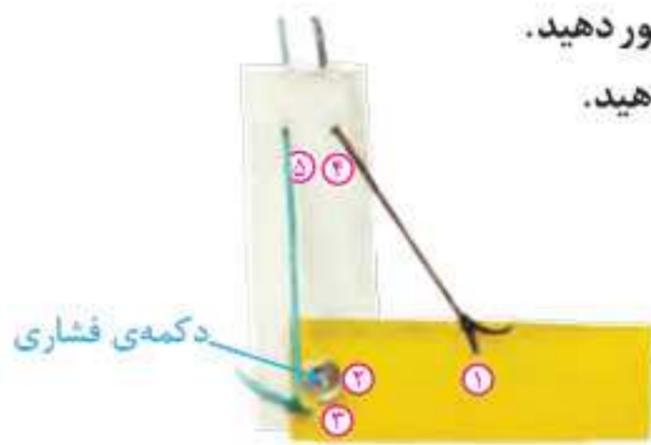
۴ وظیفه‌ی روزنه را بنویسید.

۵ اگر تارهای کشنده‌ی ریشه آسیب ببینند، چه اتفاقی برای گیاه می‌افتد؟

۶ دو مورد از وظایف ریشه را بنویسید.

✓ پاسخ‌نامه

۱. گزینه‌ی «۱» آب - مواد مورد نیاز گیاه ۳. الف) لوله‌های بسیار باریکی هستند که آب را از ریشه به قسمت‌های بالای گیاه یعنی ساقه و برگ می‌برند. / ب) آوندها در برگ، رگ برگ را به وجود می‌آورند. / پ) تارهای نازکی که روی ریشه‌ی گیاهان وجود دارد. این تارها آب و مواد محلول موجود در خاک را می‌گیرند و در اختیار گیاه قرار می‌دهند. ۴. هوا را وارد گیاه می‌کند؛ علاوه بر آن اکسیژن را دریافت کرده و کربن دی‌اکسید را دفع می‌کند. ۵. گیاه نمی‌تواند آب و مواد معدنی مورد نیاز را از خاک جذب کند، در نتیجه پژمرده و خشک می‌شود. ۶. ریشه آب و مواد مورد نیاز گیاه را از خاک می‌گیرد و به گیاه وارد می‌کند. ۲) گیاه را در گلدان حفظ می‌کند.

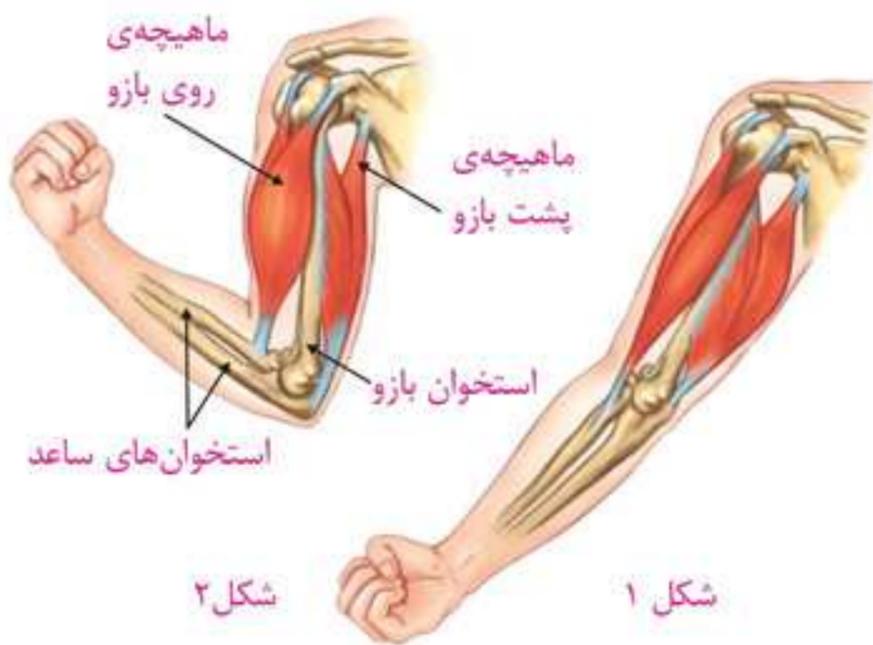

- ۲- سر نخ قرمز را در سوراخ ۱ گره بزنید و دنباله‌ی آن را از سوراخ شماره‌ی ۴ عبور دهید.
- ۳- نخ آبی را در سوراخ ۳ گره بزنید و از سوراخ شماره‌ی ۵ مقوای دیگر، عبور دهید.
- ۴- دو مقوای را مانند شکل روی هم قرار دهید؛ به طوری که سوراخ‌های ۲ و ۶ روی هم قرار گیرند. با استفاده از دکمه‌ی فشاری آنها را به هم وصل کنید.
- ۵- اکنون دو مقوای را در حالت عمود روی هم قرار دهید و به ترتیب، نخ‌های قرمز و آبی را بکشید. وقتی هر یک از نخ‌ها را می‌کشید، مقوای زرد رنگ چگونه حرکت می‌کند؟ مشاهده‌ی خود را در جدول زیر یادداشت کنید.

کشیدن نخ	مقوای زرد چگونه حرکت می‌کند؟
قرمز	بالا می‌آید.
آبی	پایین می‌آید.

پرسش متن ؟

صفحه‌ی ۳۷

شکل‌های روبه‌رو، ماهیچه‌های بازو را در دو حالت نشان می‌دهند. ماهیچه‌ای که روی استخوان بازو قرار دارد، در شکل ۲ نسبت به شکل ۱ چه تغییری کرده است؟ ماهیچه‌ی پشت بازو چه تغییری کرده است؟

پاسخ ماهیچه‌ای که روی استخوان بازو قرار دارد، کوتاه و جمع و ماهیچه‌ای که پشت بازو قرار دارد، کشیده و صاف شده است.

گفت و گو

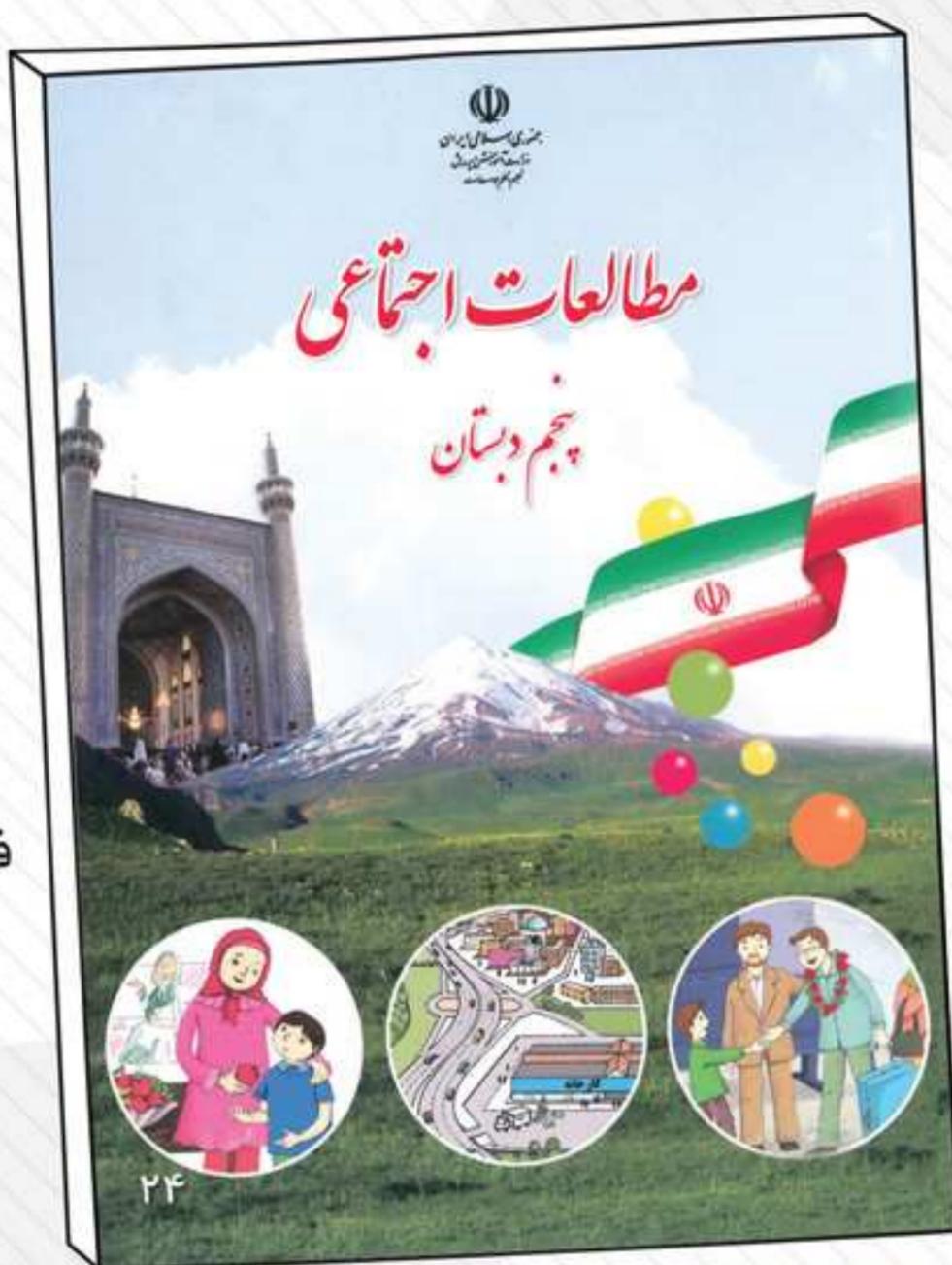
صفحه‌ی ۳۸

شکل ماهیچه‌ها را با مدلی که ساخته‌اید، مقایسه کنید.

- ۱- کدام مقوای استخوان بازو و کدام مقوای استخوان‌های ساعد را نشان می‌دهد؟ **پاسخ** مقوای زرد، استخوان‌های ساعد و مقوای سفید، استخوان بازو را نشان می‌دهد.
- ۲- نخ قرمز نشان‌دهنده‌ی کدام ماهیچه‌ی بازوست؟ **پاسخ** ماهیچه‌ی روی بازو
- ۳- نخ آبی کدام ماهیچه‌ی بازو را نشان می‌دهد؟ **پاسخ** ماهیچه‌ی پشت بازو
- ۴- وقتی ساعد روی بازو خم می‌شود، کدام ماهیچه کوتاه شده است؟ **پاسخ** ماهیچه‌ی روی بازو
- ۵- وقتی ساعد در حالت راست قرار می‌گیرد، کدام ماهیچه کوتاه شده است؟ **پاسخ** ماهیچه‌ی پشت بازو

مطالعات اجتماعی

فعالیت

امین در اتوبوس نشسته است که پیرمردی وارد می شود. امین از روی صندلی بلند می شود و جای خود را به او می دهد. پیرمرد از امین تشکر می کند. امین در جواب می گوید: خواهش می کنم، شما بفرمایید بنشینید. زنگ تفریح است. آزاده در حیاط مدرسه دارد به طرف دوستش می دود که ناگهان تنه اش به یکی از دانش آموزان کلاس دوم برخورد می کند. به او می گوید: ببخشید، حواسم نبود. ۴- در هر یک از موقعیت های زیر، کدام اصل گفت و گو رعایت نمی شود؟ جای خالی را پر کنید.

حفظ حریم شخصی دقت و توجه به سخنان انتخاب زمان مناسب گفت و گو قطع نکردن حرف گوینده

دقت و توجه به سخنان

انتخاب زمان مناسب گفت و گو

قطع نکردن حرف گوینده

حفظ حریم شخصی

- ناهید از موضوعی ناراحت است و با دوستش صحبت می کند. دوستش مدام کتاب خود را ورق می زند و به آن نگاه می کند.
- پدر مرتضی مشغول تعمیر اتومبیلش است، اما مرتضی دارد ماجرای بازی فوتبال با بچه ها را برای او تعریف می کند.
- معلم سؤالی طرح کرده و سوسن در حال پاسخ دادن به آن است. یکی از دانش آموزان مرتباً بدون اجازه گرفتن، پاسخ های صحیح را بیان می کند.
- حسن از هم کلاسی اش سؤال می کند: آیا پدرت به تو به اندازه ی برادر بزرگت پول توجیبی می دهد؟

فعالیت

صفحه ی ۶

۵- شماره گذاری کنید.

- ۱- ترس ۲- خجالت ۳- شادی ۴- تعجب ۵- اندوه ۶- اخم ۷- عصبانیت

- ۶- آیا شما در ارتباط با دیگران، حریم شخصی آنها را رعایت می کنید؟ چگونه؟ **پاسخ** نمونه: بله؛ برای مثال هرگاه دیگران در حال کار کردن با گوشی تلفن همراهشان هستند، هیچ گاه به صفحه ی گوشی آنها نگاه نمی کنم و به صحبت های خصوصی دیگران گوش نمی دهم.
- ۷- کاربرگه ی شماره ی ۱ را انجام دهید. **پاسخ** بر عهده ی دانش آموز است.

ایستگاه سنجش

- ۱ درست یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید.
 - الف) مهم ترین راه ارتباط انسان ها با یکدیگر گفت و گو است.
 - ب) ما فقط با صحبت کردن می توانیم نشان دهیم که خوشحال، غمگین، دلخور یا شادیم.
- ۲ جاهای خالی را با کلمه ها یا عبارتهای مناسب پر کنید.
 - الف) ما انسان ها برای زندگی کردن نه تنها به آب، غذا و هوا، بلکه به با دیگران هم نیاز داریم.
 - ب) مهم ترین راه ارتباط انسان ها با یکدیگر است.
- ۳ وقتی کسی با ما صحبت می کند، لازم است به چه نکته هایی توجه کنیم؟
- ۴ حریم شخصی را با مثال توضیح دهید.
- ۵ ارتباط غیر کلامی چه مفهومی دارد؟ توضیح دهید.

فعالیت

صفحه ۳۰

۷- روستانشینان از آب رودها برای چه کارهایی استفاده می‌کنند؟ **پاسخ** آبیاری باغ‌ها و زمین‌های کشاورزی، آب دادن به دام‌ها و حیوانات خانگی، آشامیدن و رفع نیازها (نظافت، پخت و پز و...) .

۸- شهرنشینان از آب رودها برای چه کارهایی استفاده می‌کنند؟

پاسخ رفع نیازها (نظافت، پخت و پز و...)، استفاده در کارخانه‌ها و کارگاه‌ها، آبیاری فضای سبز و ...

۹- پرس‌وجو کنید که آیا در نزدیکی شهر یا روستای محل زندگی شما رودی وجود دارد؛ نام آن چیست و از آن چه استفاده‌هایی می‌شود؟ **پاسخ** بر عهده‌ی دانش‌آموز است.

پرسش متن ؟

صفحه ۳۰

وسعت کدام ناحیه‌ی آب‌وهوایی ایران بیشتر است؟ از این موضوع چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ **پاسخ** ناحیه‌ی گرم و خشک / نتیجه می‌گیریم که در کشورمان کم‌آبی وجود دارد و باید از منابع آبی، بهتر استفاده کرده و در مصرف آب صرفه‌جویی کنیم.

پرسش متن ؟

صفحه ۳۱

تصاویر را شرح دهید. سپس بگویید برای مصرف درست در هر یک از موارد چه پیشنهادهایی دارید؟

باز گذاشتن شیر آب هنگام مسواک زدن
پیشنهاد: بستن شیر آب هنگام مسواک زدن

شستن حیاط خانه با آب آشامیدنی
پیشنهاد: استفاده از جارو و مقدار کمی آب

باز گذاشتن دوش آب حمام و آواز خواندن و لیف زدن
(در حالی که آب هدر می‌رود).
پیشنهاد: بستن شیر آب هنگام لیف زدن

شست‌وشوی اتومبیل با آب آشامیدنی
پیشنهاد: استفاده از سطل برای صرفه‌جویی در مصرف آب

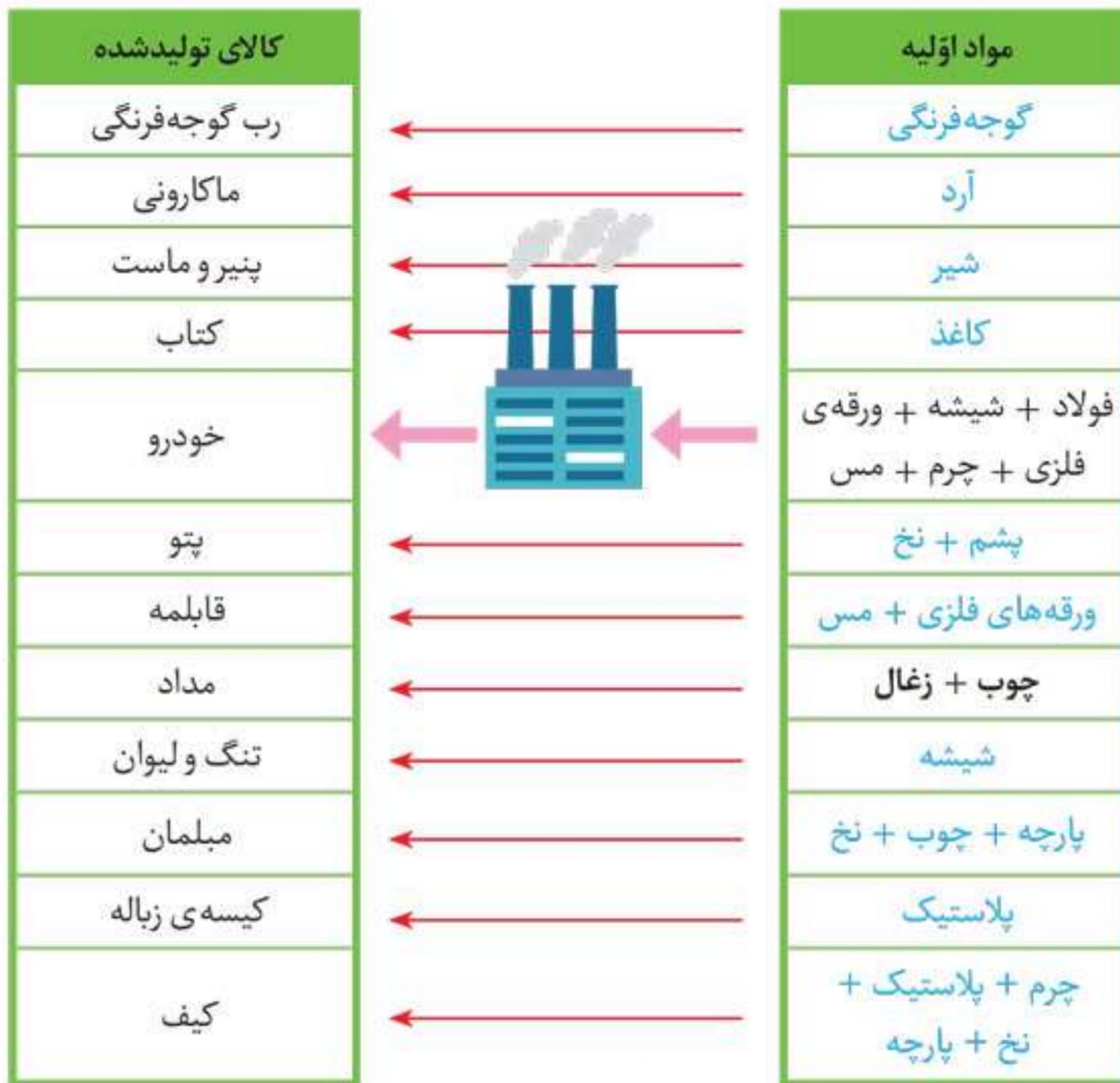
چه عواملی موجب آلودگی آب می‌شود؟ توضیح دهید.
پاسخ ریختن فاضلاب‌های خانگی، زباله‌ها، پسماند کارخانه‌ها، سموم شیمیایی و کودهای شیمیایی کشاورزی در رودخانه.

فعالیت

صفحه ۳۱

۱۰- فعالیت‌های شماره‌ی ۱ و ۲ «به کار ببندیم» صفحه‌ی ۵۴ را انجام دهید. **پاسخ** بر عهده‌ی دانش‌آموز است.

۱۱- چرا آب بعضی از رودهای کشور ما برای کشاورزی مناسب نیست؟ **پاسخ** زیرا شور هستند.

صفحه‌ی ۳۳

پرسش متن ؟

گفتیم که کارخانه‌ها برای تولید کالا به مواد اولیه نیاز دارند. اکنون به تصویر (صفحه‌ی ۳۳ کتاب درسی) نگاه کنید و بگویید یک کارخانه برای اینکه کالا تولید کند، علاوه بر مواد اولیه به چه چیزهای دیگری نیاز دارد؟

پاسخ سرمایه، نیروی کار، ماشین‌آلات و ابزار

صفحه‌ی ۳۳

فعالیت

۲- کاربرگه‌ی شماره‌ی ۶ را در کلاس انجام دهید.

کاربرگه‌ی شماره‌ی ۶

بازدید از یک کارخانه

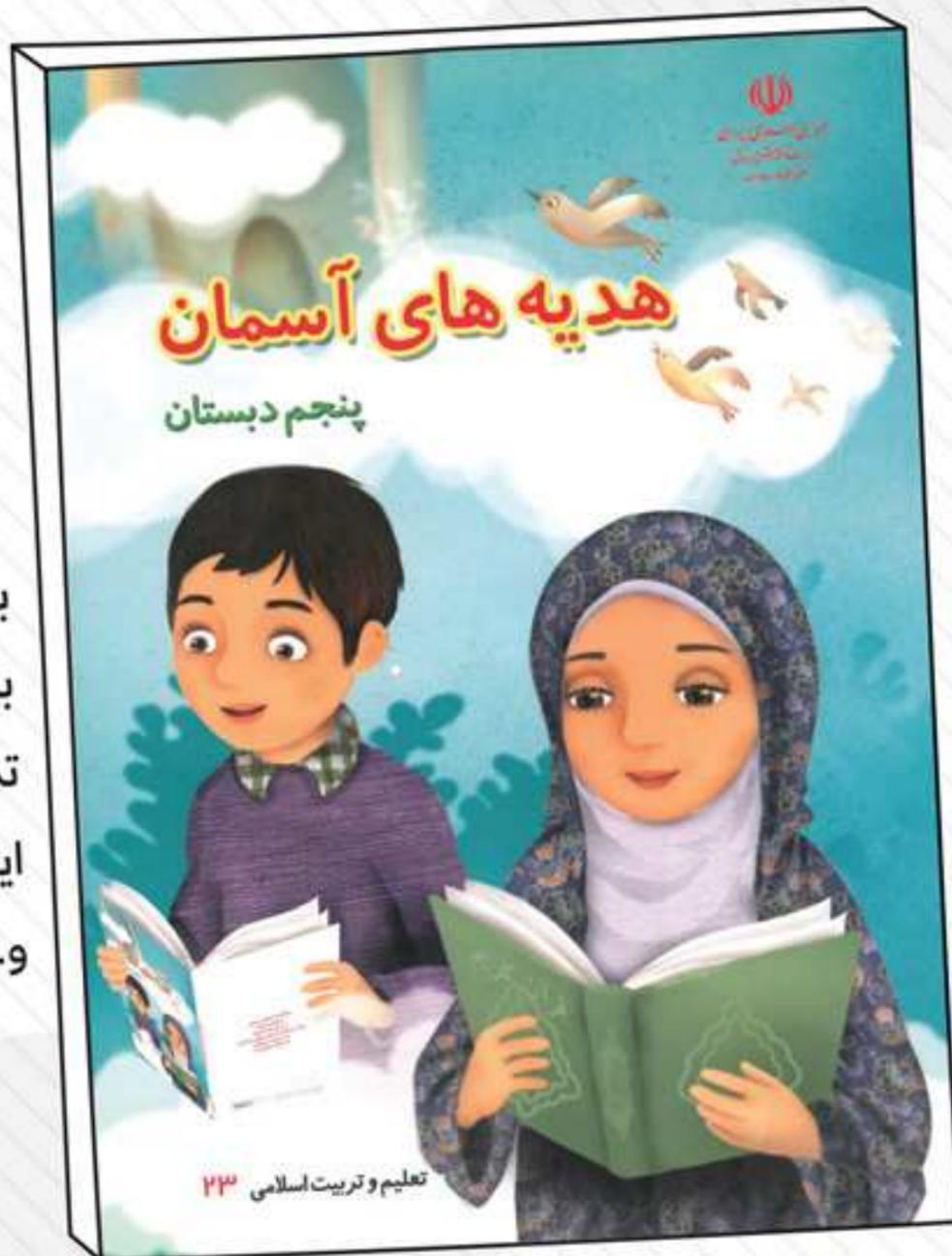
متن را بخوانید و جدول عوامل تولید را کامل کنید.

دانش‌آموزان یک مدرسه با معلم خود از کارخانه‌ی خودروسازی بازدید کردند.

مدیر کارخانه برای آنها توضیح داد:

«در این کارخانه حدود ۶۵۰۰ کارگر در ۷ سالن تولید مشغول به کار هستند. در بخش اداری کارخانه ۹۰۰ نفر کارمند کار می‌کنند که شامل مدیران، معاونان، مهندسان، نگهبانان، نظافتچی‌ها و... هستند.»

هدیه های آسمان

برایم بگو
بررسی کنید
تدبّر کنیم
ایستگاه فکر
و...

درس اول دسته‌گلی از آسمان

ایستگاه آموزش

شاخه‌های گل قرآن

عبادت رفتار زیبا اندیشه‌ی نیک گفتار زیبا مهر و محبت پرهیزگاری دیدار خویشان همسایه‌داری

برخی از دسته‌بندی‌های نام سوره‌های قرآن

پیامبران (محمد ص، یونس)
پدیده‌های طبیعی (رعد، زلزال)
روزهای هفته (جمعه)
جانوران (نحل، بقره)
میوه‌ها و خوراکی‌ها (تین، زیتون)

صفحه‌ی ۸

برایم بگو

الف - با توجه به شعر، نام هر یک از شاخه‌های این دسته گل چیست؟

هر یک از این کارها در کدام رفتار شخصیت‌های داستان دیده می‌شود؟

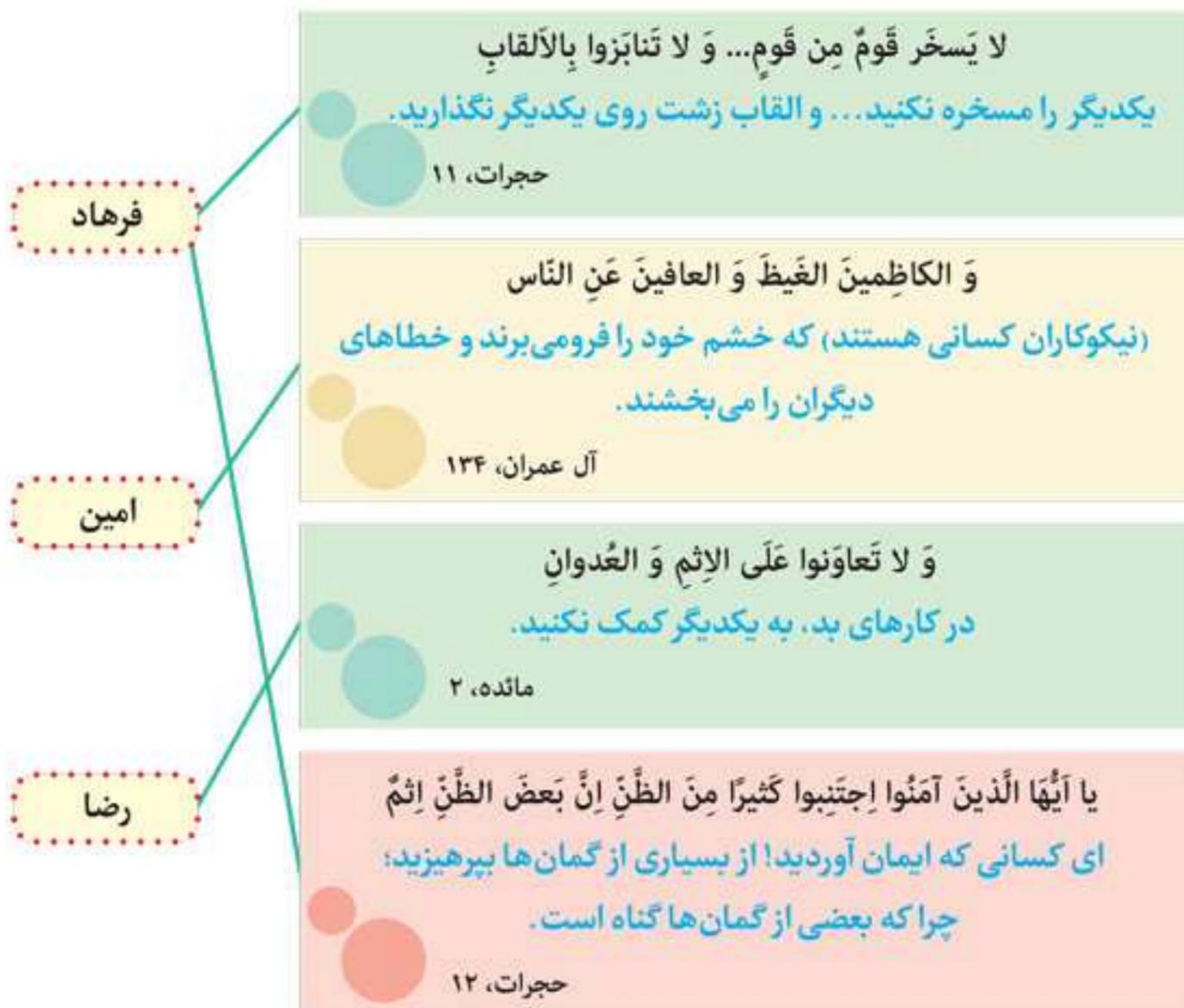
غیبت:
رفتار فرهاد که می‌گفت:
«امین حسود و کینه‌ای است».

تهمت:
رفتار فرهاد که می‌گفت:
«دو چرخه برای پسرعمویت است».

این کارهای زشت، چه نتایجی می‌تواند به دنبال داشته باشد؟

پاسخ به دوستان خود بدبین می‌شویم و آنها را ناراحت می‌کنیم؛ در نتیجه آبرویشان به خطر می‌افتد. ممکن است دیگران نیز همین رفتار را با ما انجام دهند.

مفهوم هر یک از آیات زیر در رفتار کدام یک از شخصیت‌های داستان دیده می‌شود؟ به آن وصل کنید.

به نظر شما بهترین روش برخورد با کسی که پیش ما از دیگران بدگویی می‌کند، چیست؟

پاسخ به او تذکر بدهیم که این کار را انجام ندهد. اگر آن را تکرار کرد، محل را ترک کنیم تا متوجه رفتار اشتباهش بشود.

علت‌های جهنمی شدن برخی از انسان‌ها

- در زندگی دنیا از دستورهای خدا فاصله می‌گیرند.
- از نماز و عبادت خدا دور می‌شوند.
- از سفارش‌های پیامبران و راهنمایی‌های کتاب آسمانی فاصله می‌گیرند.
- به دیگران ستم می‌کنند.
- به فکر نیازمندان نیستند و حق مردم را پایمال می‌کنند.

صفحه‌ی ۱۱۷

تدبّر کنیم

إِنَّ يَوْمَ الْقِيَامِ كَانَتْ مِيقَاتًا

روز جدایی نیکوکاران و بدکاران، میعاد همگان است.

نبأ، ۱۷

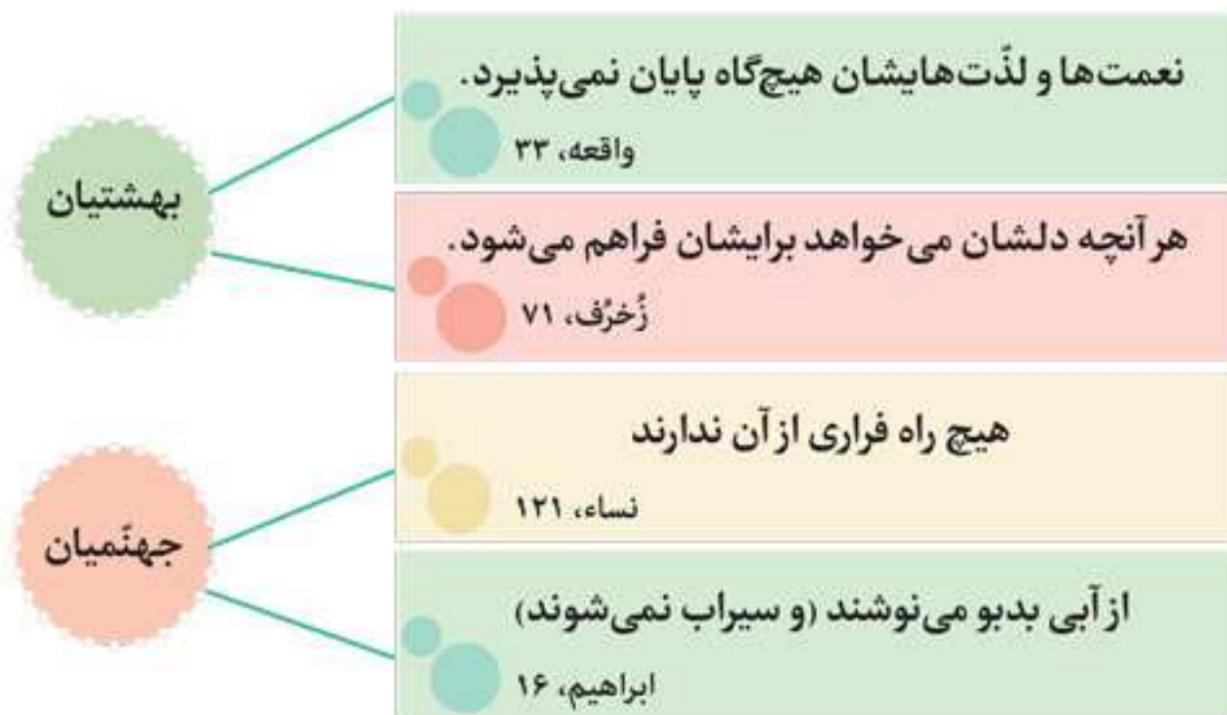

چه شباهت‌هایی میان مفهوم این آیه و تصویر وجود دارد؟
باسخ در روز قیامت نیکوکاران از بدکاران جدا می‌شوند. نیکوکاران به بهشت و بدکاران به جهنم می‌روند. بهشتیان در باغ‌های زیبا و در نعمت فراوان زندگی می‌کنند؛ ولی جهنمیان در عذاب و آتش گرفتار می‌شوند.

صفحه‌ی ۱۱۸

بگرد و پیدا کن

هر یک از آیه‌ها به کدام گروه مربوط می‌شود؟

صفحه‌ی ۱۱۸

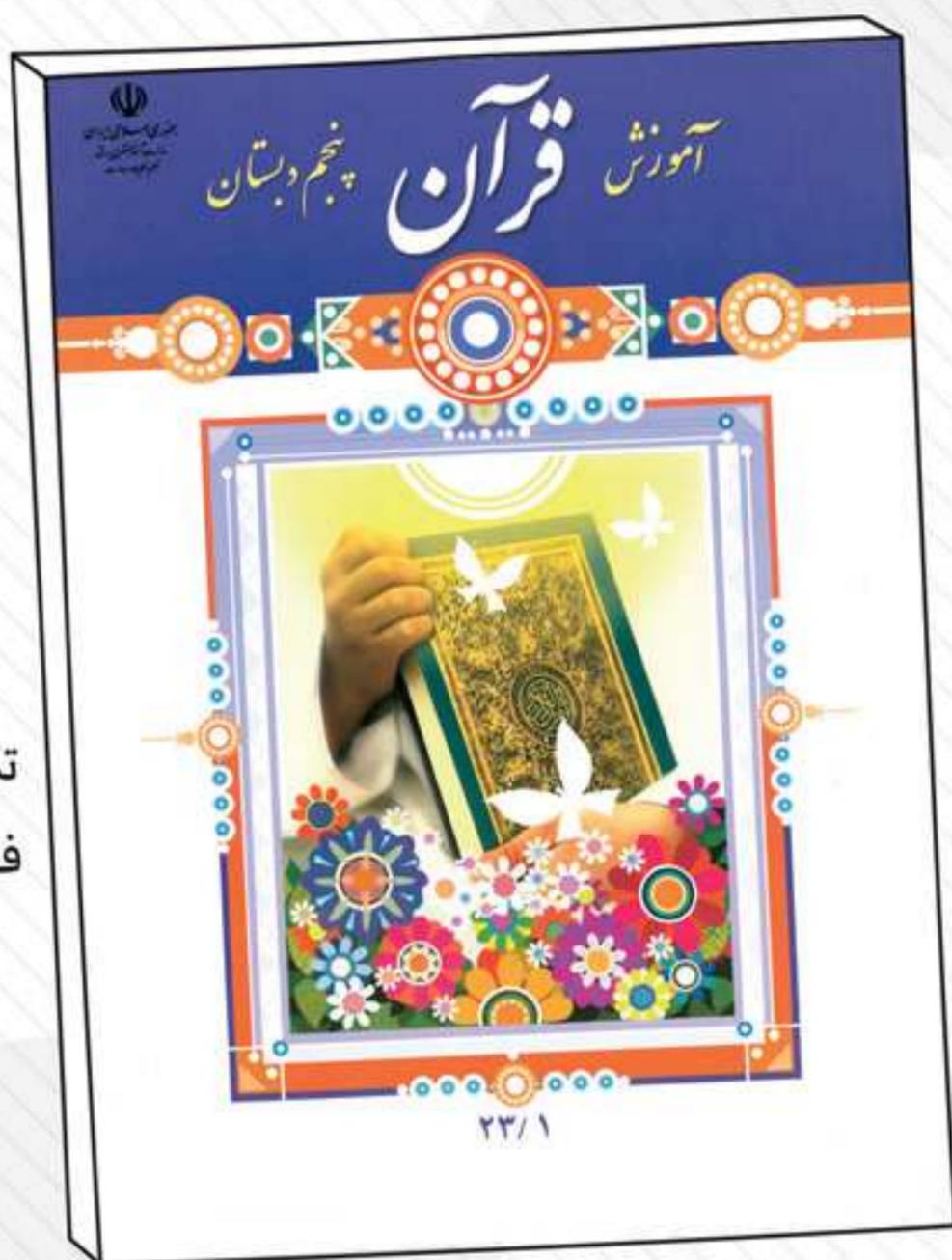
ایستگاه فکر

تا به حال به نشانه‌ی خط فاصله دقت کرده‌اید؟ هدف استفاده از این نشانه چیست؟

باسخ برای جدا کردن کلمات یا جدا کردن چند قسمت از یک متن

با توجه به معنای فاصله، درباره «روز فصل» که یکی از نام‌های روز قیامت است، توضیح بدهید. **باسخ** در روز قیامت بین نیکوکاران و بدکاران فاصله ایجاد می‌شود و با توجه به اعمال خوب و بدی که انجام داده‌اند نیکوکاران به بهشت و بدکاران به جهنم فرستاده می‌شوند.

آموزش قرآن

تمرین
فعالیت

درس اول

صفحه‌ی ۲

تمرین سوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و اتصالات را با فلش نشان دهید.

۱- أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آوَتُْوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا

۳- وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

نساء ۸۲

نساء ۴۷

فرقان ۳۰

صفحه‌ی ۴

تمرین اول

معنای صحیح را علامت بزنید.

۱- مُخْسِنِينَ:	☐ مؤمنان	☒ نیکوکاران
۲- أَقِيمُوا:	☒ برپا دارید	☐ بپردازید
۳- آتُوا:	☐ برپا دارید	☒ بپردازید
۴- أَطِيعُوا:	☒ اطاعت کنید	☐ اطاعت کردند

صفحه‌ی ۴

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

۱- وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ

و هدایت و رحمتی برای مؤمنان

۲- وَ أَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

و نیکی کنید، قطعاً خدا دوست دارد نیکوکاران را

۳- فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ

پس برپا دارید نماز را و بپردازید زکات را؛

۴- وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ،

و اطاعت کنید خدا را و پیامبر او را.

یونس ۵۷

بقره ۱۹۵

حج ۷۸

أنفال ۱

صفحه‌ی ۶

فعالیت

۱- یکی از نام‌های قرآن «نور» است. به نظر شما چرا خداوند، قرآن را «نور» نامیده است؟

پاسخ نور بودن قرآن به این دلیل است که قلب را روشن می‌کند، راه حق را نشان می‌دهد و حق را از باطل جدا می‌کند. قرآن مانند نوری است که انسان را از تاریکی جهل نجات می‌دهد و به او کمک می‌کند تا راه را از بی‌راهه تشخیص دهد.

۲- درباره‌ی پیام قرآنی درس با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

پاسخ بر عهده‌ی دانش‌آموز است.

۳- پیام قرآنی درس را از قرآن کامل پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

پاسخ بر عهده‌ی دانش‌آموز است.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

۱- إنا أنزلناه في ليلة القدر

قدر ۱

قطعاً ما نازل کردیم آن را در شب قدر

۲- فسلموا على أنفسكم تحية من عند الله مباركة طيبة

نور ۶۱

پس سلام کنید به یک دیگر؛ سلامی از نزد خدا که مبارک و پاک است.

۳- شهر رمضان الذي أنزل فيه القرآن هدى للناس

بقره ۱۸۵

ماه رمضان که نازل شد در آن قرآن هدایتی برای مردم

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و در خواندن حروف مقطعه دقت کنید.

۱- القص ۱ كتاب أنزل إليك فلا يكن في صدرك حرج منه

اعراف ۱ و ۲

۲- الر كتاب أحكمت آياته، ثم فصلت من لدن حكيم خبير ۱

هود ۱

۳- حم ۱ والكتاب المبين ۲ إنا جعلناه قرءاً أ عربياً لعلكم تعقلون ۳

زخرف ۱ تا ۳

۴- الم ۱ غلبيت الروم ۲ في أدنى الأرض و هم من بعد عليهم سيغلبون ۳

روم ۱ تا ۳

تمرین سوم

در عبارات تمرین بالا، اتصالات را با فلش نشان دهید. پاسخ در تمرین دوم انجام شده است.

درس یازدهم

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱- يَهْدِي: هدایت می‌کند انجام دهد

۲- يَعْمَلُ: هدایت می‌کند انجام دهد

۳- غَنِيٌّ: قدرتمند بی‌نیاز

۴- رَحْمَةٌ: رحمت و مهربانی نعمت و آموزش

۵- سَمَاوَاتٍ: آسمان آسمان‌ها

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

۱- قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ

یونس ۳۵

بگو خدا هدایت می‌کند به راه حق

درس نهم

صفحه‌ی ۷۲

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱- یَوْمَئِذٍ:	☒ آن روز	☐ امروز
۲- مَثَلٌ:	☒ مثل، داستان	☐ مانند، شبیه
۳- اِتَّخَذَ:	☒ گرفت	☐ گرفتند
۴- زِينَةٌ:	☐ زینت دادیم	☒ زیور، زینت

صفحه‌ی ۷۲

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

نساء ۱۲۵

۱- وَ اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

و گرفت خدا (حضرت) ابراهیم را دوست (خود).

کهف ۴۶

۲- أَمْوَالٌ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

مال و فرزندان زیور زندگی دنیا است.

روم ۵۸

۳- وَ لَقَدْ صَرَّبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

و قطعاً زدیم برای مردم در این قرآن از هر مثلی

صفحه‌ی ۷۶

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و به شیوه‌ی خواندن «ن» کوچک دقت کنید.

نجم ۵۰

۱- وَ أَنَّهُ أَهْلَكَ عَادَانَ الْأُولَىٰ

فرقان ۲۶

۲- الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْخَقُّ لِلرَّحْمَنِ

توبه ۳۰

۳- وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ

حج ۲۵

۴- الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ

صفحه‌ی ۷۶

تمرین سوم

در عبارات تمرین بالا، اتصالات را با فلش مشخص کنید. پاسخ در تمرین دوم انجام شده است.

درس دهم

صفحه‌ی ۸۰

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱- أَنْزَلَ:	☐ نازل کرد	☒ نازل شد
۲- لَيْلٌ، لَيْلَةٌ:	☒ شب	☐ ماه
۳- مُبَارَكَةٌ:	☒ مبارک، بابرکت	☐ مبارک باد، بابرکت باد